

Miloslava K n a p p o v á (Praha)

SOUDNÍ ZNALECTVÍ V ROCE 2020

V roce 2020 jsem se z osobních důvodů věnovala posuzování rodných jmen z hlediska splnění jejich zákonných jazykových požadavků pro matriční zápis jen část roku. Konkrétně jsem písemně vyhotovila 163 znaleckých posudků; kromě toho jsem průběžně poskytovala mailové a telefonické konzultace matrikám i občanům ČR. Níže uvádím jména, která jsem ve smyslu zákona o matrikách ověřila jako oficiální, základní podoby jmen ve „správné“ pravopisné podobě splňující jazykové podmínky pro zápis do matriky ČR.

V požadavcích na ověřování jmen pro matriční zápis bylo možné – a to i se zřetelem na minulá léta – vysledovat několik tendencí pro výběr určitého „druhu“ jmen. Především to byly původem domácké, zkrácené podoby základních podob jmen, které byly (některé relativně nedávno) podle cizojazyčných slovníků jmen „zoficiálněny“. Méně často byla volena jména mužská, a to především jména pocházející z angličtiny, např. *Don* (*Donald, Donovan*), *Golden* (*Goldwin*), *Ted(d)*, *Teddy* (*Theodore, Edward*), dále i z italštiny, kupř. *Elio* (*Helio*), *Ric(c)o* (*Enrico, Riccardo*), z jihoslovanských jazyků *Braja*, *Brajen* (z *Bratislav* či *Branimir*) a z albánštiny *Dash* (*Dashimir*). Častější ženské zkrácené tvary mají cizojazyčně pestřejší primární původ „zoficiálnění“. Ve švédštině byla např. osamostatněna *Enny* (z *Jenny*), *Melly* (*Melanie*), *Ameli* (*Amelia*), *Tilia* (*Otilia*, v němčině z *Matildy*), ve francouzštině *Mélis* (*Mélisse*), v polštině *Ala* (*Alicja*) a *Wawa* (výslovnostní obdoba jména *Baba*, zkráceně *Barbara*), z nizozemštiny se dokládá ženské jméno *Atke* (ze jmen začínajících na germánské *Adel-*), *Bibi* (v severských jazycích z *Bibiány*), z angličtiny jsou to *Terra* (*Theresa*), *Stefani(-ny)* (*Stephanie*) a *Yashma* (*Yashmina*). Někdy se oficiálnost jména vykládá v jednotlivých jazycích odlišně; např. jméno *Lana* se v němčině spojuje se jménem *Svetlana*, ve francouzštině se jménem *Helena*, v nizozemštině se jménem *Alana* a v angličtině s *Lanah*.

Dále se u původem zkrácených, zoficiálněných podob jmen, především zakončených na samohlásky, vyčleňuje výrazná tendence k jejich přehodnocování na jména obourodá, gendrově neutrální, která se matričně zapisují na základě lékařského potvrzení osobám podstupujícím změnu pohlaví. Z angličtiny pocházejí jména *Billie*, *Billy*; *Robbie* (*Robert, -a*); *Terry*, *Terri* (*Terence, Theresa*), *Toby/Tobi* (*Tobia, -s*), z italštiny *Fiore* (*Fiorenzo, -a*), *Tazi* (*Tazio, -a*), *Luka* (v bulharštině jméno m. i ž.), z nizozemštiny *Mari* (*Maria, -us*).

V některých jazycích se dokládají další pravopisné varianty jmen, např. v italštině mužské jméno *Attilio* a ženské jméno *Azzurra*, v angličtině *Yulian*, (ženské jméno) *Maryann*, *Dianna* a *Marlyn*, v nizozemštině *Johanes* a (ženské jméno) *Scarlet*, *Karolien*, *Kristien*, *Kristin(e)*, ve švédštině *Lillie*, *Ewelyn*, v řečtině *Orfeas*,

v bulharštině *Elizavet*, obdoba anglické *Elizabeth*. Pronikla k nám i novější odvozená jména, např. z francouzštiny ze základu *Anna* odvozená *Anais* a ze základu *Zoe* utvořená *Zoelle* a její italská obdoba *Zoella*, ze španělského jména *Manuel* odvozená jména *Manolo* a *Manelito* a z německého jména *Maria* odvozená jména *Maika/Maike*.

Další cizí jména byla převzata, a to jak z jazyků evropských, tak i mimoevropských; většinou šlo o jméno zvolené rodičem – cizincem. Několik jmen bylo přejato ze slovanských jazyků. Ze slovenštiny to bylo mužské jméno nejasného původu *Vejan*, jeho ženská podoba *Vejana* a její ruská obdoba *Veja*, z bulharštiny mužská jména *Jasan*, (též srbské a chorvatské) *Miraj* a ženská jména *Jesenija* (též srbské a chorvatské), *Rozmarina*, *Rozemari*, *Rumija* (též ruské), *Divana* a z polštiny mužská jména *Daia* a *Tymian*. Ověřeny byly i anglické prepisy z ruštiny *Arkady* (*Arkadij*) a *Mikhaela* (*Michaela*). Z germánských jazyků byla zaznamenána anglická mužská jména *Anakin*, *Harley*, *Kirk*, *Vilfred* a ženská jména *Avalen* (z latiny), *Ailin* (výslovnostní podoba *Eileen*), *Haley* (z mužského jména *Hailey*, to z příjmení *Hayley*) a *Tandy* (s významem ‚team‘); z nizozemštiny k nám pronikl *Sirius* (podle hvězdy), *Django* (podle známého kytaristy D. Reinhardta) a (ženské jméno) *Aliss(i)a*, *Bernardet* a původem řecká *Syrinx*, z němčiny *Engelmar* a (ženské jméno) *Amaia*, *Amaya* (původem baskické jméno rozšířené z historického románu), německá, francouzská aj. *Mari/Mary*, baskická, z arabštiny pocházející *Alaia* a novořecký přepis (ženského jména) *Foivi* z původem řecko-latinského *Phoëbel/Phebe*; obdobným italským přepisem je *Febol/Febe* s řeckého *Phoebus*. Jazykově zajímavé je norské mytologické jméno *Torjan*, vykládané jako ‚nordický Jan‘, módní angloamerické ženské jméno *Renesme(e)*, složené ze jmen René + Esmé, lotyšské ženské jméno *Roze* a anglické mužské jméno *Dalin*, vzniklé z francouzského základu *D'alín*, původně ‚syn Aliny‘.

Z oblasti Blízkého východu rodiče zvolili arabská mužská jména *Bahij*, *Haydar/Haidar*, *Zaki*, ženské jméno *Alaya* a perské *Rumina*, z turečtiny mužská jména *Alkim/Alkin*, *Aydenir/Aydemir*, *Kerim*, *Miray*, *Sanli* a ženská jména *Ceylan*, *Esin*, *Ipek*, *Neslihan* a *Nihan*. Ze středoasijských oblastí pochází arménské mužské jméno *Hrachya*, z indických krajů jména (mužská) *Akshay*, *Aksaya*, *Dharma* a (ženská) *Daya*, *Lakshmi/Laksmi*.

Tradičně se u nás požadují africká jména, a to převážně z Nigérie. V r. 2020 byla zapsána mužská jména *Akachukwu*, *Akin*, *Baraka*, *Chimereze*, *Joshi*, *Lamin*, *Mensah*, *Uwiteka* a ženská jména *Elinam*, *Enam*, *Chimen(a)*, *Chinue/Chinwe*, *Ngone*, *Tiyamkine* a afroamerická *Keisha*.

Pro zápis nebyly tradičně ověřeny domácí podoby jako *Honza*, *Apolenka*, dále výrobní názvy jako *Borsalino* (typ klobouků) či *Gambrinus* (pivo – přezdívka), nedoložená mužská jména jako **Bohan*, **Pohan*, **Belisimo*, **Denyel*, ani nedoložené ženské jméno **Vladivojna*.

Dodejme, že přehled uvedených cizojazyčných jmen jazykově ověřovaných v r. 2020 pro matriční zápis malých občáneků Česka je zároveň prezentací různých rodinných, náboženských a širě sociálních motivů jejich volby.

Seznam jmen kladně posouzených v roce 2020 pro matriční zápis v ČR

Ženská jména:

Aila, Ailin, Ala, Alaia, Alaya, Amaia, Amaya, Ameli, Anaïs, Apollinaire, Apollinairis, Arinna, Atke, Avalon, Azura, Azzurra, Bernardet, Bibi, Bibian, Ceylan, Daya, Deina, Dianna, Divana, Elinan, Elio, Elona, Elvi, Enam, Enny, Erin, Esin, Foivi, Chimen(a), Chinue, Chinwe, Ipek, Jesenija, Karolien, Keisha, Kristien, Kristin(e), Lana, Lakshmi, Laksmi, Leoni, Leony, Lillie, Lilly, Loreley, Loreline, Maika, Maïke, Mary, Maryann, Mélis, Melissa, Melly, Mely, Merlyn, Mikhaela, Neila, Neslihan, Ngone, Nihan, Renesme, Renesmee, Rosemaria, Roze, Rozemari, Rozemary, Rozmarina, Rumia, Rumija, Rumiya, Rumina, Scarlet, Sierra, Stefani, Stefany, Steffani, Syrinx, Tandice, Tandy, Terra, Tiyamkine, Veja, Vejana, Wawa, Yashma, Yoshis, Zoella, Zoelle

Mužská jména:

Akachukwu, Akin, Aksaya, Alshay, Alkim, Alkin, Anakin, Arkady, Attilio, Aydemir, Aydenir, Bahij, Baraka, Braja, Brajen, Cristiano, Daia, Dalin, Dash, Dashmir, Dharma, Django, Don, Elio, Engelmar, Febe, Febo, Golden, Haidar, Hanley, Hannes, Haydar, Hrachya, Chimereze, Johanes, Joshio, Kerim, Kirk, Manelito, Manolo, Mensah, Miraj, Miray, Ricco, Rico, Sanli, Sirius, Ted, Tedd, Teddy, Torjan, Tymian, Uwiteka, Vilfred, Yulian, Yoshio

Obourodá jména:

Billie, Billy, Laris, Luka, Mari, Raine, Robbie, Shanui, Tazi, Terri, Terry, Tobi, Toby, Tove, Tovi

Miloslava Knappová
MKnappova@seznam.cz
Kubánské náměstí 1322/17
100 00 Praha 10